

29.6.2005 Tarihli ve 5375 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ile Adalet Komisyonu Raporu (1/1067)

Not: Kanun, Başkanlıkça Anayasa ve Adalet komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

13/07/2005

Sayı: B.01.0.KKB.01.-18/A-11-2005-588

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 30.06.2005 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-11718/34503 sayılı yazımız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nca 29.06.2005 gününde kabul edilen 5375 sayılı "Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" incelenmiştir:

İncelenen Yasa'nın 1. maddesiyle 24.02.1983 günlü, 2802 sayılı "Hakimler ve Savcılar Kanunu"nun 8. maddesine eklenen (k) bendinde,

"Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler için; (ı) bendi hariç diğer şartları taşımakla birlikte, mesleklerinde fiilen en az üç yıl çalışmış, otuzbeş yaşını doldurmamış ve kendi aralarında yapılacak olan yazılı yarışma sınavı ve mülakatta başarılı olmak,"

düzenlemesine yer verilmiştir.

Düzenlemede, avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenlerde,

- 8. maddenin (ı) bendi dışında diğer koşulların bulunması,
- Avukatlık mesleğinde fiilen en az üç yıl çalışmış olması,
- Otuzbeş yaşını doldurmamış bulunması,
- Kendi aralarında yapılacak yazılı yarışma sınavı ve mülakatta başarılı olması,

koşullarının aranacağı öngörülmektedir.

Yasa'nın 8. maddesinin (ı) bendinde, yargıç ve savcı adaylığına atanabilmek için yazılı yarışma sınavı ile mülakatta başarılı olmak koşulu aranırken, incelenen Yasa ile, bunun yerine avukatlıktan adaylığa geçmek isteyenlerin "kendi aralarında" sınavı bağli tutulması yöntemi getirilmektedir.

İncelenen Yasa'yla getirilen (k) bendinde, yazılı yarışma sınavı ve mülakatı yapacak makam gösterilmemiştir. Ancak, 2802 sayılı Yasa'nın 9. maddesinin son fıkrasında, adayların yarışma sınavı ve mülakatının uygulanmasına ilişkin konuların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

2802 sayılı Yasa'nın 9. maddesinin son fıkrası uyarınca çıkarılan "Adli ve İdari Yargıda Hakim ve Savcı Adaylığı Yazılı Sınav, Mülakat ve Atama Yönetmeliği"nde, adayların yazılı yarışma sınavları ile mülakatlarının Adalet Bakanlığı'nca yapılacağı belirtilmiştir. Avukatlıktan adaylığa geçmek isteyenlerin yarışma sınavı ile mülakatlarının da bu kurala göre yapılacağında kuşku bulunmamaktadır.

Bu duruma göre, avukatlıktan yargıç ve savcı adaylığına geçmek isteyenlere uygulanacak yazılı yarışma sınavı ve mülakatın Adalet Bakanlığı'nca yapılmasının Anayasa'ya uygun olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir.

2802 sayılı Yasa'nın, 09.03.1995 günlü, 4087 sayılı Yasa'yla değiştirilen 39. maddesinin,

"Mesleklerinde en az üç yıldan beri eylemli olarak çalışan, mesleğe kabulde aranan şartlara sahip olup yeterli sınavının yapıldığı yılın ocak ayının son günü itibariyle kırk yaşını bitirmemiş olan avukatlardan; Bakanlıkça yapılacak yazılı yeterli sınavı ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yapılacak mülakatta başarı gösteren avukatlar arasından avukatlıkta geçen süresinin tamamı fiilen meslekte geçmiş gibi sayılarak ve görevin gerektirdiği yasal koşullar göz önünde bulundurularak girebilecekleri sınıf ve derecedeki adli ve idari yargı hakimlik ve savcılık mesleğine kabullerine,

karar verilebilir."

kuralını içeren (b) bendinin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Bu kuraldaki, avukatlardan yargıçlık ve savcılık mesleğine geçmek isteyenlerin yazılı yarışma sınavının Adalet Bakanlığı'nca yapılacağını öngören düzenlemenin iptaline ilişkin Anayasa Mahkemesi'nin 14.12.1995 günlü, E.1995/19, K.1995/64 sayılı kararında da belirtildiği gibi;

Yargıçların görevlerini yapabilmeleri için bağımsızlığa ve güvenceye sahip olmaları zorunludur. Bu bağlamda, Anayasa'nın 9. maddesinde, "Yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır" denilmektedir. Yargıçların bağımsızlığı, kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvencesidir. Bu nedenle, demokratik ülkelerin tümünde yargıç bağımsızlığı kabul edilmiş ve güçler ayrımı ilkesinin doğal sonucu olarak bu bağımsızlık öncelikle yasama ve yürütme organlarına karşı güvenceye bağlanmıştır.

Yargıçların bağımsızlığı, onların kararlarını verirken özgür olmaları, her türlü kaygıdan maddi, manevi baskı ve etkiden uzak bulunmaları ile olanaklıdır. Yargıçların yasama ve yürütmeye karşı bağımsızlığını sağlayabilmek için Anayasa'da çeşitli önlemler getirilmiştir.

Anayasa'nın 138. maddesinde, "mahkemelerin bağımsızlığı", 139. maddesinde "hakimlik ve savcılık teminatı", 140. maddesinde de "hakimlik ve savcılık mesleği"ne ilişkin özel düzenlemelere yer verilmiştir.

Anayasa'nın 138. maddesinde, "Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler" denilerek yargıçların bağımsızlığı ilkesi kabul edilmiş ve böylece, yasama yetkisinin, yargıçların bağımsızlığına aykırı biçimde kullanılmasını önlenerek, yargıçların bağımsızlığı yasakoyucuya karşı da korunmuştur.

Anayasa'da bununla da yetinilmeyerek yargıçların bağımsızlığını korumak için 139. maddede "hakim teminatı" kabul edilmiştir. Anayasa'nın 139. ve 140. maddelerinde, yargıç ve savcıların özlük haklarına ilişkin yasalarda yer alması gereken ilkeler gösterilmiş ve yasama organının bu ilkelere aykırı düzenlemeler yapması önlenmiştir. Bu kurallarla yargıçların, maddi, manevi kuşkularından ve her türlü etkiden uzak tutulup, Anayasa'ya, yasalara ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar vermeleri sağlanmak istenilmiştir.

Anayasa'nın 140. maddesinin üçüncü fıkrasında, yargıç ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları, ödevleri ile diğer özlük işlerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesi esaslarına göre yasa ile düzenleneceği öngörülmüştür.

Öte yandan, Anayasa'nın 159. maddesinde belirtildiği gibi, "mahkemelerin bağımsızlığı" ve "hakimlik teminatı" esaslarına göre görev yapmak üzere Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kurularak; adli ve idari yargı yargıç ve savcılarının mesleğe kabulü, atanması, geçici yetki verilmesi, yükselme ve birinci sınıfa ayrılması, kadro dağıtılması, disiplin cezasına ve meslekte kalmaları uygun görülmeyenlere ilişkin gerekli kararların verilmesi Kurul'un görevleri arasında sayılmıştır.

Nitelik saptamadan mesleğe kabul kararı verilemeyeceğine göre, yargıç ve savcılarının nitelikleri, mesleğe kabulden önceki dönemde yani, adaylığa atanma ve adaylık süresi içinde belirlenecektir. Bu nedenle, yargıç ve savcılarının diğer özlük haklarının yanısıra niteliklerinin de mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesi esaslarına göre yasa ile düzenleneceğini öngören Anayasa kuralının adaylığa alınma dönemini de kapsadığını kabulü gerekmektedir.

Anayasa'da, yargıçlık ve savcılık mesleğine verilen özel önemin gereği olarak bu mesleğe girecekler, adaylığa alınıp ve adaylık döneminden başlayarak güvenceye kavuşturulmak istenilmiştir. Böylece, ister adaylıktan, ister avukatlıktan geçiş yoluyla olsun yargıçlık ve savcılık mesleğine girmek isteyenlerin yeterlik sınavlarının yürütmenin etkili olamayacağı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca belirlenecek bir sınav kurulunca, objektif ölçme ve değerlendirme esaslarına göre yapılması zorunlu kılınmaktadır.

Bakanlık'ca yapılacak bir yeterlik sınavı öncelikle yargıçlık ve savcılık mesleğine alınacakların yürütme organına karşı bağımsızlığını gölgeleyecektir. Ayrıca, mensubu olduğu partinin siyasal görüşünü gerçekleştirme zorunda olan bir bakana hiyerarşik olarak bağlı olan bakanlık yöneticilerinin yaptıkları yeterlik sınavı sonucu mesleğe alınacak avukatların, kendilerini her türlü maddi, manevi etkilerden uzak ve özgür hissetmeleri zorlaşacaktır. Onlar, yargıçlığın gerektirdiği her türlü yüksek nitelikleri taşıyorsa da kamu vicdanında daima tarafsızlıkları konusunda kuşku duyulacaktır. Bu durum ise, mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesinin düzenlendiği Anayasa'nın 138., 139., 140. ve 159. maddelerine aykırılık oluşturacaktır.

Anayasa Mahkemesi'nin aynı kararında, 2802 sayılı Yasa'nın 39. maddesinin ikinci fıkrasındaki avukatlıktan yargıç ve savcılık mesleğine atanacaklar için yapılacak yazılı yeterlik sınavı ile mülakatın ilke ve yöntemlerinin yönetmelikle düzenlenmesini öngören kural da,

"Yasa'nın 39. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan 'Bakanlıkça yapılacak yazılı yeterlik sınavı ile' sözcükleri için açıklanan iptal gerekçeleri maddenin ikinci fıkrası için de aynen geçerli olduğundan, bu fıkranın da Anayasa'nın 138., 139., 140. ve 159. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptali gerekir..."

denilerek iptal edilmiştir.

Avukatlık mesleğinden yargıç ve savcılığa atanacakların Adalet Bakanlığı'nca yazılı yeterlik sınavına bağlı tutulmasının Anayasa'nın 138, 139, 140 ve 159. maddelerine aykırılık oluşturduğunu saptayan bu karar, yasa ya da yönetmelikle bu konuda getirilecek benzer düzenlemelerin de Anayasa'ya aykırı olacağı konusunda herhangi bir duraksamaya yer bırakmamaktadır.

Bu iptal kararı üzerine 2802 sayılı Yasa'nın 39. maddesinin 15.01.2003 günlü, 4790 sayılı Yasa'yla yeniden düzenlendiğini; yapılan düzenleme ile maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer verilen,

"Mesleklerinde en az beş yıldan beri fiilen çalışmakta olup, bilimsel güç ve yeteneği ile hizmet ve meslekteki başarısına göre emsali arasında temayüz eden avukatlar, mesleğe kabul edildikleri tarihte otuzbeş yaşını geçmemiş olmak koşuluyla, avukatlıkta geçen sürelerinin üçte ikisi meslekte geçmiş gibi sayılarak ve görevin gerektirdiği kanuni şartlar göz önünde bulundurularak girebilecekleri sınıf ve derecedeki adli ve idari yargı hakimlik ve savcılıklarına atanabilirler."

"Yukarıdaki fıkralarda yazılı şartları taşıyan isteklilerin mesleğe alınıp alınmayacakları ve alınmaları halinde girebilecekleri sınıf ve dereceler Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belli edilir."

biçimindeki kurallarla, kapsama giren avukatlardan yargıç ve savcılığa alınacak ve atanacakların belirlenmesinde Adalet Bakanlığı'na herhangi bir yetki tanınmamış olduğunu vurgulamak gerekir.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı, avukatlıktan yargıçlık ve savcılık mesleğine geçeceklerle ilgili olmakla birlikte, aynı zamanda 2802 sayılı Yasa'nın 8. maddesinde yazılı yükseköğretim kurumlarını bitirerek yargıç ve savcı adaylığına başvuranlara uygulanacak yazılı yarışma sınavı ve mülakatın Adalet Bakanlığı'nca yapılacağına ilişkin kuralların hukuksal durumuna da açıklık getirecek niteliktedir.

Anayasa Mahkemesi'nin anılan kararı, hiçbir duraksamaya yer bırakmayan gerekçesi ve herhangi bir ayrıntıya yer vermeyen anlatımıyla kaynağı ne olursa olsun yargıç ve savcı adaylığına başvuranların adaylığa atanmak için Adalet Bakanlığı'nca yazılı yarışma sınavına ve mülakata bağlı tutulmalarının, Anayasa'nın mahkemelerin bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesini düzenleyen kurallarıyla bağdaşmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu vurgulanmıştır. Hukuk devleti, hukukun üstünlüğü ilkesinin geçerli olduğu devlettir. Anayasamızda da hukukun üstünlüğü ilkesi kabul edilmiş ve bu ilke Anayasa'nın başlangıcı ile 11, 138 ve 153. maddelerinde yaşama geçirilmiştir.

Anayasa'nın 176. maddesine göre, temel görüş ve ilkeleri belirten başlangıç kısmı Anayasa metnine dahildir. Anayasa'nın başlangıç kısmında, güçler ayrımının Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı uygar bir işbölümü ve işbirliği olduğu, üstünlüğün ancak Anayasa ve yasalarda bulunduğu belirtilmiştir.

Yine Anayasa'nın,

- 11. maddesinde, Anayasa kurallarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, yönetimi, diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu; yasaların Anayasa'ya aykırı olamayacağı,

- 138. maddesinde, yasama ve yürütme organları ile yönetimin mahkeme kararlarına uymak zorunda oldukları, bu organlar ve yönetimin, mahkeme kararlarını hiçbir biçimde değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği,

- 153. maddesinde de, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, yönetimi, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı,

belirtilmiştir.

Anayasal sistemimize göre, herkesin anayasal kurallara uymak zorunluluğu bulunmakla birlikte, Anayasa'yı yorumlayıp Anayasa'ya uygunluk/aykırılık hükmü kurmaya yetkili tek organ Anayasa Mahkemesi'dir. Bu nedenle, bağlayıcı Anayasa kurallarının Anayasa Mahkemesi kararları ile birlikte değerlendirilip gözetilmesi zorunludur.

Yukarıda açıklanan anayasal kurallar ve hukuk devleti ilkesinin gereği olarak, yasama organı ve Adalet Bakanlığı, yasaları ve düzenleyici yönetsel işlemleri, yargıç ve savcı adaylığı için başvurulara uygulanacak yazılı yarışma sınavını ve mülakatı yapacak yetkili ve görevli makamın Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu olacak biçimde düzenlemekle yükümlüdürler.

Bu nedenlerle, incelenen Yasa'nın 1. maddesiyle 2802 sayılı Yasa'nın 8. maddesine eklenen (k) bendi, Anayasa'nın, "mahkemelerin bağımsızlığı" ve "yargıçlık güvencesi" ilkelerine yer verilen 138, 139, 140 ve 159. maddeleri, hukuk devleti ilkesi ve Anayasa Mahkemesi kararı ile bağdaşmamaktadır.

Yayımlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun bulunmayan 5375 sayılı "Hakimler Ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", 1. maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce bir kez daha görüşülmesi için, Anayasa'nın değişik 89 ve 104. maddeleri uyarınca ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet SEZER

Cumhurbaşkanı

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

15.12.2005

Esas No.: 1/1067

Karar No.: 96

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 20.6.2005 tarihli ve 88 karar no'lu raporu ile sonuçlandırdığı "29.6.2005 Tarihli ve 5375 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29.6.2005 tarihli 121 inci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Kanun, Anayasamızın 89 uncu maddesi gereğince yayımlanması için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 30.6.2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-11718/34503 sayılı tezkeresi ile Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Cumhurbaşkanlığınca, Anayasanın değişik 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca Kanunun 1 inci maddesini bir kez daha görüşülmek üzere 13.7.2005 tarihinde geri gönderilmiş ve gerekçeli geri gönderme tezkeresi de Genel Kurulumuzun 5.10.2005 tarihli 3 üncü birleşiminde okunmuştur.

Cumhurbaşkanlığının geri gönderme gerekçesinde kısaca;

İncelenen Kanunun 1. maddesiyle 2802 sayılı Kanunun 8 inci maddesine eklenen (k) bendi, Anayasanın "mahkemelerin bağımsızlığı" ve "yargıçlık güvencesi" ilkelerine yer verilen 138, 139, 140 ve 149 uncu maddeleri, hukuk devleti ilkesi ve 14.12.1995 tarihli ve E.1995/19, K.1995/64 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile bağdaşmadığını belirterek, bu gerekçelerle yayımlanması uygun bulunmayan 29.6.2005 Tarihli ve 5375 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu, 1 inci maddesini uygun bulmayarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir kez daha görüşülmesi için Anayasanın değişik 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca geri göndermiştir.

Komisyonumuz, Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ile Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katıldığı 13.12.2005 tarihli 36 ncı toplantısında, 29.6.2005 Tarihli ve 5375 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinin, Anayasanın 89 uncu maddesinin değişik ikinci fıkrası uyarınca geri gönderme gerekçelerini de dikkate alarak, bir kez daha görüşülmesine karar vermiştir.

Komisyonumuzca; İhtüzüğün 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası, "Komisyonlar, Cumhurbaşkanınca yayımlanması kısmen uygun bulunmayan ve bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderilen kanunların sadece uygun bulunmayan maddelerini görüşebilir. Bu durumda, sadece uygun bulunmayan maddelerle ilgili görüşme açılır." hükmü gereğince sadece Cumhurbaşkanlığınca uygun bulunmayan ilgili Kanunun 1 inci maddesi üzerinde görüşmelerin açılmasına karar verilmiş ve uzun süren görüşmeler sonucunda, Cumhurbaşkanlığınca Kanunun geri gönderilmesine sebep teşkil eden 5375 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle 2802 sayılı Kanunun 8 inci maddesine eklenmesi öngörülen, avukatlık mesleğinden hâkimlik ve savcılık mesleğine geçiş düzenleyen (k) bendinin madde metninden çıkarılarak 1 inci maddenin bu doğrultuda değiştirilmesine karar verilmiş ve ilgili Kanun, bu değişiklik doğrultusunda oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Köksal Toptan</i> Zonguldak Kâtip Hasan Kara Kilis (Toplantıya katılmadı) Üye <i>Haluk İpek</i> Ankara	Başkanvekili <i>Recep Özel</i> Isparta Üye <i>Fehmi Hüsrev Kutlu</i> Adıyaman Üye <i>Feridun Fikret Baloğlu</i> Antalya (Karşı oyum var) Üye <i>Mehmet Küçükkaşık</i> Bursa (Karşı oy var) Üye <i>Mustafa Nuri Akbulut</i> Erzurum Üye <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu Üye <i>Orhan Eraslan</i> Niğde (Karşı oy var) Üye <i>Ahmet Çağlayan</i> Uşak	Sözcü <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale Üye <i>Halil Özyolcu</i> Ağrı Üye <i>Yüksel Çorbacıoğlu</i> Artvin (Karşıyım, muhalafet şerhi ektedir) Üye <i>Feridun Ayyazoğlu</i> Çorum (Karşı oy var Muhalefet şerhi ektedir) Üye <i>Mahmut Durdu</i> Gaziantep Üye <i>Muharrem Kılıç</i> Malatya (Karşı oy var) Üye <i>Enver Yılmaz</i> Ordu Üye <i>Bekir Bozdağ</i> Yozgat
---	--	--

MUHALEFET ŞERHİ

29.6.2005 tarih ve 5375 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Anayasanın 89. ve 104. maddeleri gereğince Cumhurbaşkanınca Geri Gönderme Tezkeresi ile bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmiştir.

Geri Gönderme Tezkeresinde de belirtildiği gibi Kanunun 1. maddesinin yayımlanması uygun bulunmamıştır.

Yasanın 1. maddesiyle 2802 sayılı Yasanın 8. maddesine eklenen (k) bendi ile yapılan düzenleme, Geri Gönderme Tezkeresinin temelini oluşturmuştur. Komisyon da (k) bendi verilen bir önerge ile geri çekilmiş ve böylece iade gerekçesi yerine getirilmiştir şeklinde düşünülmüştür. Bu uygulama ile Cumhurbaşkanının iade nedeninin anlaşılmadığı görülmektedir.

(k) bendinde avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenlerle ilgili düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemede avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenlerin yazılı yarışma sınavları ile mülakatlarının Adalet Bakanlığınca yapılacağı açıktır. Bu husus 2802 sayılı Yasanın 9. maddesinin son fıkrası uyarınca çıkarılan Adli ve İdari Yargıda Hâkim ve Savcı Adaylığı Yazılı Sınav Mülakat ve Atama Yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

Böylece gerek avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler gerekse 2802 sayılı Yasanın 8. maddesinde yazılı yükseköğrenim kurumlarını bitirerek yargıç ve savcı adaylığına başvuranlara aynı uygulama yapılacaktır.

Anayasamızın 9. maddesinde 'Yargı Yetkisi Türk Milleti Adına Bağımsız Mahkemelerce Kullanılır' denilmektedir. Bu ifadenin gerçekleşmesi amacı ile güçler ayrımı ilkesi kabul edilmiştir.

Bağımsızlığın sağlanabilmesi için öncelikle yargı erkinin yasama ve yürütme organlarına karşı güvence altına alınması zorunludur. Ancak yargı mensuplarının mesleğe giriş sınavlarından başlayarak Yürütme organının denetimi altına verilmesi halinde bu bağımsızlığın gerçekleşmesine imkan yoktur. Bu nedenle de yargı mesleğine kabule yönelik sınav vb. işlemlerin yürütme organı eliyle yürütülmemesi, bağımsız yargının kendi bünyesine bırakılması gerekmektedir. Bu husus Anayasamızın 159. maddesinde açıkça belirtilmiş, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kurularak mesleğe kabul, atama, yetkilendirme gibi kararların verilmesi Kurulun görevleri arasında sayılmıştır.

Anayasamızda hâkim ve savcılık mesleğine gösterilen özen gereğince ister adaylıktan, ister avukatlıktan mesleğe girmek isteyenlerin yeterlilik sınavlarının Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenecek bir kurul tarafından yapılması gerekmektedir. Bunun aksi bir uygulama yapılması halinde Anayasanın 138, 139, 140, 159 maddelerine aykırılık söz konusu olacaktır.

Yukarıda anlatılanlar dikkate alındığında geri gönderme tezkeresinin temelinde yargı bağımsızlığının korunması için gerekli tedbirlerin alınmasının gerekliliğinin ifade edildiğini görmekteyiz. Bu amaçla da 1. maddenin (k) bendinin madde metninden çıkartılması bir çözüm değildir. Çözüm yargı bağımsızlığını sağlayacak bir düzenlemenin yapılmasıdır. Bu da ancak Yürütmenin Yargı üzerinde yeterlilik sınavlarından başlayan yetkisinin kısıtlandırılması ile mümkündür.

Ne olursa olsun mensubu olduğu bir siyasi partinin görüşlerini ve iddialarını gerçekleştirmek durumunda olan bir bakan ile ona bağlı yöneticilerin etkin olduğu bir sınav sonucu mesleğe alınanların siyasi baskıdan uzak olmaları ya da etkilenmiyor olmaları mümkün olabilir mi?

Sonuç olarak:

Anayasamızda mevcut düzenlemeler gereğince yargı mesleğine kabule yönelik yeterlilik sınavlarının yürütme tarafından değil bağımsız bir kurulca yapılması zorunlu olduğundan, Geri Gönderme Tezkeresinin de bu gerekçelere dayalı olduğu dikkate alınarak bu yönde bir düzenleme yapılması gerekmekte iken, Yasa metnindeki (k) bendinin metinden çıkartılması sureti ile bir uygulama yapılması yanlış bir yaklaşımdır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle yapılan düzenlemeyi doğru bulmamaktayız.

Muharrem Kılıç
Malatya
Feridun Ayyazoğlu
Çorum

Yüksel Çorbacıoğlu
Artvin
Orhan Eraslan
Niğde
Feridun Baloğlu
Antalya

Mehmet Nuri Saygun
Tekirdağ
Mehmet Küçükkaşık
Bursa

ANAYASANIN 89 UNCU VE 104 ÜNCÜ MADDELERİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA
BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN

**HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN**

Kanun No. 5375

Kabul Tarihi : 29.6.2005

MADDE 1.- 24.2.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin (e) bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir; (h) bendinde geçen "ağır hapis veya" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

İdarî yargı adayları için; hukuk fakültesinden mezun olmak veya yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'de hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarı belgesi almış bulunmak, hukuk fakültesinden mezun olanlar dışından alınacak adaylar bakımından, her dönemde ihtiyaç oranında, hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idarî bilimler, iktisat ve maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış veya bunlara denkliği kabul edilmiş yabancı öğretim kurumlarından mezun olmak,

k) Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler için; (i) bendi hariç diğer şartları taşımakla birlikte, mesleklerinde fiilen en az üç yıl çalışmış, otuzbeş yaşını doldurmamış ve kendi aralarında yapılacak olan yazılı yarışma sınavı ve mülâkatta başarılı olmak,

MADDE 2.- 2802 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci ve son fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Her yıl alınacak aday sayısı, avukatlık mesleğinden alınacaklarla birlikte Türkiye Adalet Akademisinin görüşü alınmak suretiyle, kadro ve ihtiyaç durumuna göre Adalet Bakanlığınca tespit edilir.

Adayların yarışma sınavı ve mülâkâtı ile 8 inci maddenin (g) bendinin uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikte düzenlenir.

MADDE 3.- 2802 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adaylık süresi ve eğitim

Madde 10.- Adaylık süresi, 23.7.2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu hükümlerine tâbidir.

Adayların meslek öncesi eğitimleri, 4954 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yapılır. Avukatlık mesleğinden adaylığa alınanların, altı ay süreli meslek öncesi eğitimleri, Adalet Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenen esaslara göre Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezinde yaptırılır.

Meslek öncesi eğitimini tamamlamadan görevden ayrılanlar ile meslek öncesi eğitimlerini tamamlayıp, mesleğe kabul edildikten sonra meslek öncesi eğitim süresi kadar çalışmadan görevden ayrılanlar, meslek öncesi eğitimleri sırasında kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburi hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemek zorundadırlar.

Adli yargı adaylarından; meslek öncesi eğitimlerinin bir yılını, avukatlık mesleğinden adaylığa geçenlerden meslek öncesi eğitimlerinin üç ayını tamamlayanlar, adli yargı teşkilâtının ihtiyaç durumu ile 11 inci madde gereğince doldurulan belge ve raporlar esas alınarak, imkânlar ölçüsünde kendi istekleri göz önünde bulundurulmak ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun da görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığınca hâkimliğe veya Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde ayrılırlar. Türkiye Adalet Akademisi, son eğitim döneminde öğretilecek konuları bu ayrımı esas alarak belirler.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN**

MADDE 1.- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin (c) bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (h) bendinde geçen "ağır hapis veya" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

"İdarî yargı adayları için; hukuk fakültesinden mezun olmak veya yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'de hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derstlerden sınava girip başarı belgesi almış bulunmak, hukuk fakültesinden mezun olanlar dışından alınacak adaylar bakımından, her dönemde ihtiyaç oranında, hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idarî bilimler, iktisat ve malîye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış veya bunlara denkliği kabul edilmiş yabancı öğretim kurumlarından mezun olmak,"

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

MADDE 4.- 2802 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "Yukarıdaki fıkralarda" ibaresi, "Birinci fıkrada" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5.- 2802 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13.- Meslek öncesi eğitim sonunda yazılı sınavda başarılı olan ve mani hâli olmayan, erkekler için askerliğini yaptığını veya askerlikle ilişkisi olmadığını belgeleyen adayların mesleğe kabullerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir.

Mesleğe kabullerine karar verilen adayların, adli ve idarî yargı teşkilâtının ihtiyacı ile eş durumu ve diğer durumları göz önünde bulundurulmak suretiyle, adli yargı adayları için görev yerleri; idarî yargı adayları için görevleri ve görev yerleri Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yapılacak ad çekme ile belirlenir.

Atamalar, ilgililerin adaylığa giriş derece ve kademesine bir derece ilâve edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeler üzerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yapılır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun atamaya ilişkin tüm kararları Resmî Gazetede yayımlanır.

Ayrıca hâkim adaylığında geçen sürenin tamamı ile avukat adaylığında mahkemelerde yapılmış olan staj süresi, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesinde değerlendirilir.

MADDE 6.- 2802 sayılı Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 15.- Hâkimlik ve savcılık mesleği; üçüncü sınıf, ikinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıf olmak üzere dört sınıfa ayrılır.

Birinci sınıfa ayrıldığı tarihten itibaren üç yıl süre ile başarılı görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılmaya niteliklerini yitirmemiş hâkim ve savcılar birinci sınıf olurlar.

Hâkim ve savcılarının kıdemleri, buldukları sınıf ve dereceye göre belirlenir ve o sınıf ve dereceye atandıkları tarihten itibaren hesaplanır. Bir üst sınıf veya derecede bulunanlar alt sınıf veya derecede bulunanlardan kıdemli sayılırlar. Ancak, bu hesaplama yapılırken, 9 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre adaylığa diğer kamu görevlerinde iktisap ettikleri derece ve kademe üzerinden atanmaların, bu derece ve kademeleri ile o görevlerde geçen süreleri dikkate alınmaz.

Bulunulan sınıf ve derecenin aynı olması hâlinde sırasıyla, bu sınıf veya dereceye yükselme tarihi, adaylığa başlama tarihi, mesleğe başlama tarihi, meslek öncesi eğitim sonu yazılı sınav puanı dikkate alınarak kıdem durumu belirlenir. Bunların da aynı olması hâlinde, doğum tarihi önce olan kıdemli sayılır.

MADDE 7.- 2802 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin (a) bendinin sonuna "veya çalışmış sayılmaları," ibaresi eklenmiş ve (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Kademe ilerlemesine engel kesinleşmiş mahkeme hükmü veya disiplin cezasının bulunmaması,

MADDE 8.- 2802 sayılı Kanununun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 21.- Hâkimlik ve savcılık mesleğinde bulunanların derece yükselmelerinin yapılabilmesi için;

a) Derecesi içinde iki yıl bulunmuş veya bu Kanuna göre bulunmuş sayılmaları,

b) Yükselmeye engel kesinleşmiş mahkeme hükmü veya disiplin cezalarının bulunmaması,

c) Ahlakî gidışleri, meslekî bilgi ve anlayışları, gayret ve çalışkanlıkları, gördükleri işlerin birikmesine sebep olup olmadıkları, çıkardıkları işlerin miktar ve mahiyetleri, göreve bağlılıkları ve devamları, üst merciler ve müfettişlerce haklarında düzenlenen hâl kâğıtları ve sicil fişleri, kanun yolu incelemesinden geçen iş sayısı ve bu inceleme üzerine verilen notları, örnek karar ve mütalâaları ve varsa meslekî eser ve yazıları ile katıldıkları meslek içi ve uzmanlık eğitimleri göz önünde tutularak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca ilân edilen derece yükselme ilkelinde aranan koşulları taşımaları,

Gerekir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

MADDE 9.- 2802 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Bölge adliye mahkemeleri Cumhuriyet başsavcıları, bu mahkeme nezdindeki Cumhuriyet başsavcivekilleri ve Cumhuriyet savcıları;

b) Ağır Ceza Cumhuriyet başsavcıları, merkezdeki Cumhuriyet başsavcivekilleri ve Cumhuriyet savcıları ile bağlı ilçe Cumhuriyet başsavcıları ve Cumhuriyet savcıları;

Hakkında, 21 inci maddenin (c) bendinde sayılan hususları göz önünde bulundurarak; kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlarından ve iddianamelerinden en az beşer adedinin tasdikli suretini de ekleyerek, durumlarının değerlendirilmesine yönelik inceleme sürelerinin bitiminden bir ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda bulunacak şekilde düşüncelerini belirten bir sicil fişi gönderirler.

MADDE 10.- 2802 sayılı Kanunun 25 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında bulunanlar

Madde 25.- Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında bulunanlardan birinci sınıf olmayanlar hakkındaki siciller, hâkim sınıfından olan dairesi üstü tarafından verilir.

MADDE 11.- 2802 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 26.- Yargıtay ve Danıştayda görev yapanlardan birinci sınıf olmayanlar hakkındaki siciller, ilgisine göre Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, daire veya kurul başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Danıştay Başsavcısı tarafından düzenlenir.

MADDE 12.- 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin başlığı ile birinci, üçüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yargıtay, Danıştay ile bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri notları

Yargıtay ve Danıştay daireleri; yaptıkları kanun yolu incelemeleri sırasında tek veya toplu olarak karar veren hâkimler ile iddianameyi düzenleyen, hükmün verildiği duruşmaya katılan ve kanun yoluna başvuran Cumhuriyet savcıları hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf olmak üzere not verirler. Not verilirken; kararda sağlanan isabet, davanın hızlı yürütülmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılarak gereksiz gecikmelere neden olunmaması, usûl hükümlerinin eksiksiz ve zamanında yerine getirilmesi, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi, gerekçeli kararın yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında gösterilen başarı, emsal kararların gözetilmesi, soruşturmanın niteliği, iddianame içeriğinin buna uygunluğu gibi hususlar göz önünde tutularak değerlendirme yapılır ve buna göre not belgesi doldurulur.

İncelenen karar hakkında, olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi hâlinde, sebepleri belirtmek suretiyle notsuz belge düzenlenir. Ayrıca, incelenen karara uygun muhalefet şerhi bulunması hâlinde, olumsuz not verilmez.

Bölge adliye mahkemesi dairelerince yapılan incelemeler sırasında, hâkimler ve Cumhuriyet savcıları hakkında hangi hâllerde ve ne surette not verileceği, yukarıdaki ilkeler çerçevesinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir. Doldurulan not belgeleri Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere bölge adliye mahkemesi başkanlığına verilir.

MADDE 13.- 2802 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının sonuna "Bu karar verildiği tarihten itibaren uygulanır." cümlesi eklenmiş; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Meslekten çıkarılmayı gerektirmeyecek şekilde kasten işlenen bir suç nedeniyle hapis veya göreviyle ilgili bir suçtan dolayı adli para cezasına mahkûm olanlar, bir derecede iki veya bir sınıf-

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Curnhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

ta üç defa kınama cezasına uğrayanlar ile kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar, cezanın kesinleşmesini izleyen inceleme tarihinden itibaren bir yıl süre ile; derece yükselmesini durdurma veya yer değiştirme cezası almış olanlar ise, cezanın kesinleşmesini izleyen inceleme tarihinden itibaren iki yıl süre ile kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi incelemesine tâbi tutulmazlar. Bu cezalar, kademe ilerlemesi döneminde kesinleşmiş ve uygulanmış ise, derece yükselmesi incelemesi sırasında bir daha dikkate alınmaz.

MADDE 14.- 2802 sayılı Kanunun 31 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Lisans üstü öğrenim ve uzmanlık eğitimi

Madde 31.- Meslekleriyle ilgili konularda yüksek lisans veya doktora öğrenimi yapmak isteyenlerle Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsüne ve Türkiye Adalet Akademisinde düzenlenecek uzmanlık programlarına devam etmek isteyen hâkim ve savcılar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan izin almaları şarttır. Ancak, görevle ilişiği kesilmeden ve görevini aksatmadan belirtilen öğrenimleri yapmak isteyen hâkim ve savcılar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna bilgi vermeleri yeterlidir.

Yukarıdaki fıkrâ hükümlerine göre öğrenimini yapanların derece yükselmeleri, kademe ilerlemeleri, birinci sınıfa ayrılma, aylık, ödenek, diğer malî ve sosyal hakları devam eder ve mecburî öğrenim süresince izinli sayılırlar.

Ancak, bu şekilde öğrenime devam edenler izinli sayıldıkları süre kadar mecburî hizmetle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğü yerine getirmeden görevlerinden ayrılanlar, kendilerine verilen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburî hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemek zorundadırlar.

Yüksek lisans öğrenimi ile Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünün yüksek lisans programını bitirenlere bir kademe ilerlemesi, doktora yapanlara bir derece yükselmesi uygulanır. Ancak, yüksek lisans öğrenimi ile Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünün yüksek lisans programını bitirip bir kademe ilerlemesinden yararlananlara, doktora yapmaları hâlinde bir kademe ilerlemesi uygulanır. Türkiye Adalet Akademisinde düzenlenen uzmanlık programlarında başarı ile geçirilen süreler, iki yılı aşmamak üzere, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi incelemesinde değerlendirilir. Bu uygulamada alt derece ve kademede geçen süre, üst derece ve kademede geçmiş sayılır.

Aday iken öğrenime başlayanlar hâkimlik veya savcılığa atandıktan sonra bu madde hükümlerine göre öğrenimlerine devam edebilirler.

MADDE 15.- 2802 sayılı Kanunun İkinci Kısımının Dördüncü Bölümünün başlığı "Birinci Sınıfa Ayrılma Koşul ve Yöntemleri ile Birinci Sınıf Hâkim ve Savcılarının Çalışmalarının Değerlendirilmesi" şeklinde, 32 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkrâ eklenmiştir.

Meslekleriyle ilgili yüksek lisans öğrenimi yapmış olanlarla Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünün yüksek lisans programını ve Türkiye Adalet Akademisinde bir akademik yıldan az olmamak üzere düzenlenen uzmanlık eğitim programını başarıyla bitirenler için dokuz, meslekleriyle ilgili öğrenim dallarında doktora yapanlar için sekiz yıllık meslek kademi, birinci sınıfa ayrılmada yeterli sayılır. Ayrıca fiilen avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisi, hâkim ve savcı adaylarınının 4954 sayılı Kanunda belirtilen staj dönemlerini aşan adaylık süreleri, avukatlık stajının üçte ikisi ve askerlik hizmetinde geçen sürenin yarısı, birinci sınıfa ayrılmaya esas sürenin hesabında dikkate alınır. Ancak birinci sınıfa ayrılabilmek için her halde meslekte fiilen üç terfi dönemi çalışmak zorunludur.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Birinci sınıfa ayrılma koşul ve yöntemlerine dair ilkeler, Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca tespit edilerek, Resmî Gazetede yayımlanır.

MADDE 16.- 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birinci sınıf hâkim ve savcılarının çalışmalarının değerlendirilmesi

Madde 33.- Birinci sınıf olan hâkim ve savcılarının başarılı olup olmadıkları; müfettiş hâl kâğıtları, iş cetvelleri, not oranları ile varsa meslekî ve akademik konulardaki faaliyetlerine ilişkin diğer bilgi ve belgeler dikkate alınarak, üç yılda bir Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca değerlendirilmesi suretiyle tespit edilir.

Birinci sınıf olan hâkim ve savcılarının çalışmalarının değerlendirilmesine dair ilkeler, Kanunda belirtilen esaslar doğrultusunda Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca tespit edilerek Resmî Gazetede yayımlanır.

MADDE 17.- 2802 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adli yargıda aynı bölgedeki yerlerden bölge adliye mahkemesinin bulunduğu yer; asliye hukuk mahkemesinin bulunduğu yerlerden de ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yer hizmet yeri bakımından üstün sayılır.

MADDE 18.- 2802 sayılı Kanunun 37 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Adalet Bakanlığı merkez kuruluşuna atama şartları ve şekli

Madde 37.- Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda:

a) Bakanlık tetkik hâkimliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Bakanlık hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatları ile Adalet Bakanı tarafından atama yapılır.

b) 1. Adalet müfettişliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile adalet müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatları alınarak,

2. Adalet Bakanlığı Müsteşarlığına, yüksek müşavirliklerine, müsteşar yardımcılıklarına, Tetkik Kurulu Başkanlığına, genel müdürlüklerine, Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığına, Teftiş Kurulu başkan yardımcılıklarına, Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş bulunan birinci sınıf; müstakil daire başkanlıklarına, genel müdür yardımcılıklarına ve İşyurtları Kurumu Daire Başkanlığına ise birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar arasından,

Bakan, Başbakan ve Cumhurbaşkanının imzasını taşıyan müşterek karar ile atama yapılır.

Genel müdürlük daire başkanlıkları ile Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu üyeliklerine ise meslekte fiilen en az sekiz yıl çalışmış ve ikinci dereceye yükselmiş bulunan hâkim ve savcılar arasından Bakan onayı ile atama yapılır.

Bakanlık müşavirliklerine yapılacak atamalar Bakan onayı ile gerçekleştirilir.

Bakanlık merkez teşkilâtında olmayıp, yargı görevinden bu görevlere atanacakların muvafakati alınır.

MADDE 19.- 2802 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında geçen "Yukarıdaki fıkralarda" ibaresi "Birinci fıkrada" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20.- 2802 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Ayrıca; Adalet Bakanı, adli ara verme süresinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun onayına sunmadan verdiği geçici yetkileri kaldırabilir.

MADDE 21.- 2802 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hâkim ve savcılar, bilimsel araştırma ve yayınlarda bulunabilirler. Davet edildikleri veya yetkili makamlarınca görevlendirildikleri, ulusal ve uluslararası kurul, kongre, konferans ve benzeri bilimsel toplantılarla meslekleri ile ilgili diğer toplantılara, görevlerini aksatmamak koşulu ile katılabilirler. Mesai gün ve saatlerinde bu tür toplantılara katılmak izne tâbidir.

MADDE 22.- 2802 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 49.- Bilgi ve görgülerini artırmak, meslekleriyle ilgili araştırma yapmak, kurs ve öğrenim görmek üzere seçilen ya da iç veya dış burstan yararlanan hâkim ve savcılar iki yılı; uluslararası kuruluşlarda ya da yargı organlarında çalışmak üzere görevlendirilenler ise üç yılı aşmamak üzere Adalet Bakanlığınca yurt dışına gönderilebilirler. Bu süreler, gerekirse en çok bir katna kadar uzatılabilir.

Bakanlık merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında görevli olanlar dışındaki hâkim ve savcılar için Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınır.

Bu surette yurt dışına gidip üç aydan fazla yurt dışında kalanlar, yurda dönüp mesleğe başladktan sonra beş yıl süre ile mecburî hizmet yapmak zorundadırlar. Mecburî hizmet yapmadan görevden ayrılmak isteyenler, yurt dışında kaldıkları sürede kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemelerin, mecburî hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemekle yükümlüdürler.

Yurt dışına gönderilme usûl ve esasları çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 23.- 2802 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) Görevdeyken, 8 inci maddenin (a), (d) ve (g) bentlerinde yazılı niteliklerden herhangi birini kaybetmeleri,

MADDE 24.- 2802 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 54.- Hâkim ve savcılar, haftalık çalışma süresi ve günlük çalışma saatleri yönünden Devlet Memurları Kanunundaki hükümlere tâbidirler. Ancak, hizmetin gerekleri ile görevin özelliklerinden doğan hâllerde mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde nöbet tutarlar.

Nöbet gün ve saatleri ile nöbet tutanların dinlenme hakları, iş ve kadro durumlarına göre Cumhuriyet savcıları için Cumhuriyet başsavcıları, hâkimler için adli yargı adalet komisyonu başkanları tarafından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenecek esaslara göre tespit edilir.

Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Mesai saatleri dışında, genel tatil günlerinde veya hafta sonu tatillerinde bu madde kapsamında nöbet tutan adli yargı hâkim, Cumhuriyet başsavcısı, Cumhuriyet başsavcivekili ve Cumhuriyet savcılarına, karşılığında izin kullanılmasına müsaade edilmeyen ve kesintisiz sekiz saatten az olmamak üzere tutulan her nöbet günü için, il merkezleri ile en son yapılan resmî nüfus sayımına göre nüfusu yüzbinden fazla olan ilçe merkezlerinde 1000, diğer yerlerde 500 gösterge rakamının, adli yargıda bunlarla birlikte nöbet tutan adli personele ise bu gösterge rakamlarının yarısının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda nöbet ücreti ödenir. Bir kişiye bu şekilde ücret ödenebilecek nöbet sayısı ayda yedi günü geçemez. Nöbet ücreti ödenen günler için adli personele ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez. Bu ücret damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

MADDE 25.- 2802 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 58.- Hâkimlere ve savcılara sicil numarası verilir, haklarındaki belgeler gizli ve açık sicil dosyalarıyla özlük dosyasında saklanır. Ayrıca bu bilgiler elektronik ortamda da tutulabilir.

MADDE 26.- 2802 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde geçen "ağır hapis veya" ibaresi metinden çıkarılmış; aynı fıkranın ikinci cümlesinde geçen "ağır hapis" ibaresi "hapis" şeklinde değiştirilmiş; ikinci fıkrasında geçen "647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesindeki" ibaresi ile üçüncü fıkrasında geçen "647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesindeki" ibaresi "5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesindeki" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27.- 2802 sayılı Kanunun 72 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ceza soruşturması veya kovuşturması ile disiplin soruşturmasının bir arada yürütülmesi ve zamanasını

Madde 72.- Hâkim ve savcılar hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturmasını gerektirmeyeceği gibi, ilgilinin mahkûm olması veya olmaması ayrıca disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

Meslekten çıkarma ve yer değiştirme cezalarını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, bu Kanuna göre disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder ve bu suç için kanunda daha uzun bir zamanasını süresi öngörülmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, ikinci fıkrada belirtilen süre yerine bu süreler uygulanır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca kovuşturma sonucunun beklenmesine karar verilenler hakkında ise, mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren iki yıl geçmekle ceza verme yetkisi zamanasına uğrar.

MADDE 28.- 2802 sayılı Kanunun 74 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ancak meslekten çıkarma cezası verilenler hakkında, cezanın kesinleşmesine kadar görevden uzaklaştırma tedbiri uygulanır. Görevden uzaklaştırılan hâkim ve savcılara bu süre içinde aylık ve ödeneklerinin yarısı ödenir. Görevden uzaklaştırma tedbiri kaldırılan hâkim ve savcılar hakkında 78 inci maddenin ikinci fıkrasındaki hükümler uygulanır.

MADDE 29.- 2802 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "uygulanmasından" ibareleri "kesinleşmesinden" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30.- 2802 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında geçen "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 411 inci maddesinin birinci fıkrası" ibaresi "5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 329 uncu maddesi" şeklinde; üçüncü fıkrasında geçen "Türk Ceza Kanununun 285 inci" ibaresi "5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 267 nci" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31.- 2802 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "İşin niteliğinin gerektirmesi hâlinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu süre iki ay daha uzatılabilir." cümlesi ile ikinci fıkrasında geçen "ceza" kelimesinden sonra gelmek üzere "soruşturması veya" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 32.- 2802 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Cumhuriyet savcısı ile sorgu hâkimine" ibaresi "Cumhuriyet başsavcısına"; ikinci fıkrasında geçen "Cumhuriyet Savcısı, sorgu hâkimi" ibaresi "Cumhuriyet Başsavcısı" şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

MADDE 33.- 2802 sayılı Kanununun 95 inci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir. Bu tür davaların kanun yolu incelemesi de öncelikli olarak yapılır.

MADDE 34.- 2802 sayılı Kanununun 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 97.- Hâkim ve savcılar hakkında;

a) Belli bir konuyu içermeyen veya somut delile dayanmayan,

b) Başvuru sahibinin adı, soyadı, imzası ile iş veya yerleşim yeri adresi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunmayan,

c) Daha önceden şikâyet konusu yapılmış sonuçlanan hususlarda yeni delil içermeyen,

d) Kanun yollarına başvuru sebebi olarak ileri sürülebilecek veya hâkimlerin yargı yetkisi ve takdiri kapsamında kalan hususlara ilişkin bulunan,

e) Akıl hastalığı sebebiyle vesayet altına alınanlar ile henüz vesayet altına alınmamış olmakla birlikte bu hastalığa duçar oldukları sağlık kurulu raporu ile belirlenenlerce verilmiş olan,

İhbar ve şikâyetler işleme konulmaz. Ancak (b) bendinde yazılı şartları taşımayan ihbar ve şikâyetlerin somut delillere dayanması durumunda, konu hakkında gerekli araştırma ve inceleme yapılır.

MADDE 35.- 2802 sayılı Kanununun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

(a) ve (b) bentlerinin ikinci paragraflarında belirtilen üyelerin de yokluğu hâlinde, birinci sınıfa ayrılma incelemesine tâbi tutulup da ayrılamayanlar hariç, en kıdemli hâkimden başlayarak komisyon oluşturulur. Bu durumda kıdemli olan, komisyona başkanlık eder.

MADDE 36.- 2802 sayılı Kanununun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 114.- Adalet komisyonlarının görevleri şunlardır:

a) Atamaları doğrudan Bakanlıkça yapılanlar dışındaki adli ve idarî yargı ile ceza infaz kurumları ve tutukevleri personelinin;

1) İlk defa Devlet memurluğuna atanacaklardan merkezî sınavda başarılı olanların ilgili yönetmelik hükümlerine göre düzenlenecek sözlü ve gerektiğinde uygulamalı sınavlarını yapmak, hukuk fakültesi ve adalet meslek yüksek okulu mezunlarına öncelik tanımak kaydıyla başarılı olanların atanmalarını teklif etmek.

2) Asli Devlet memurluğuna atanmaları, sicil ve disiplin işlemleri, görevden uzaklaştırılmaları, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlemlerini bu Kanun ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilgili mevzuat hükümlerine göre yerine getirmek.

3) Naklen veya hizmet gereği atamasını, ilgili mahkeme başkanı, hâkim veya Cumhuriyet savcısının görüşünü alarak, yetki alanı içerisinde yapmak.

4) Geçici olarak görevlendirmesini, yetki alanı içerisinde altı ayı geçmemek üzere yapmak.

b) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

İlk defa Devlet memurluğuna atanması teklif edilen personelin atanmaları Bakanlık onayı ile tamamlanır. Bu personelin atanması, eğitilmesi ile ilgili usûl ve esaslar yönetmelikte gösterilir.

Bu madde kapsamındaki personeli, ilgili adalet komisyonunun muvafakati, teklifi veya hizmetin gereği olarak başka bir adalet komisyonunun yetki alanına naklen atama veya geçici olarak görevlendirme yetkisi Adalet Bakanlığına aittir.

MADDE 37.- 2802 sayılı Kanununun 115 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Zorunlu hâllerde görevlendirme

Madde 115.- Herhangi bir nedenle görevine gelemeyen hâkimin yerine, bu hâkim görevine başlayıncaya veya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yetkilendirme yapıltucaya kadar, o yerdeki hâkimler arasından, adalet komisyonu başkanınca; adli yargı çevresinde herhangi bir nedenle görevine gelemeyen Cumhuriyet savcısının yerine bu Cumhuriyet savcısı görevine başlayıncaya veya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yetkilendirme yapıltucaya kadar, yargı çevresindeki Cumhuriyet savcılar arasından, ağır ceza Cumhuriyet başsavcısı tarafından görevlendirilir.

MADDE 38.- 2802 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 119.- Hâkim ve savcıların meslek içi eğitimlerinin usul ve esasları, Türkiye Adalet Akademisi ve Adalet Bakanlığınca birlikte hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 39.- 2802 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri ile (b) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde, 89 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda" ibareleri "Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında"; 34 üncü maddesinin birinci, 93 üncü maddesinin ikinci fıkralarında ve 98 inci maddesinde geçen "Adalet Bakanlığı merkez kuruluşundaki" ibareleri "Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarındaki"; 34 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 38 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "Bakanlık merkez kuruluşundaki" ibareleri "Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarındaki"; 88 inci maddesinde geçen "ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri" ibaresi "ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâlleri"; 94 üncü maddesinin başlığında geçen "Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali" ibaresi "Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâlleri"; birinci fıkrasında geçen "Ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinde" ibaresi "Ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde"; 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında geçen "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu" ibaresi "Ceza Muhakemesi Kanunu"; Ek Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "birinci sınıf hâkim ve savcılar" ibaresi "birinci sınıfta üç yılını doldurmuş hâkim ve savcılar"; aynı maddenin (c) bendinde yer alan "birinci sınıfa ayrılmış ve Yargıtay-Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını kaybetmemiş diğer hâkim ve savcılar" ibaresi "Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını kazanmış birinci sınıf hâkim ve savcılar" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 40.- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 13.- Bu Kanunla değiştirilen 2802 sayılı Kanunun 13, 15 ve 32 nci maddelerindeki düzenlemeler, hâlen görevde bulunan ve henüz birinci sınıf olmamış hâkim ve savcılar hakkında da uygulanır. Ancak bu uygulama yapılırken, 15 inci maddenin ikinci fıkrasından yararlanacak olanlar yönünden, Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkının yitirilmemiş olması, birinci sınıfa ayrılma tarihlerinin geriye çekilebilmesi için ise ilgili hâkim ve savcılarının ilk incelemede birinci sınıfa ayrılmış olmaları gerekir.

Bu durumda olanlardan, birinci fıkrada sayılan maddelerin yürürlüğe girdiği tarihten önce birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilmiş olan hâkim ve savcılar ile meslekte fiilen on yılını dolduran ve birinci sınıfa ayrılma incelemesine tâbi tutulacak hâkim ve savcılarının bu tarihten geçerli olmak üzere birinci sınıfa ayrılma ve birinci sınıf olma tarihleri de 15 ve 32 nci maddelere göre düzeltilir.

Bu uygulamalar, geçmişe yönelik mali hak doğurmaz.

GEÇİCİ MADDE 14.- Bu Kanunla değiştirilen adli ve idarî yargı hâkim ve savcılığının sınıf, derece ve görev unvanlarını belirleyen (1) ve (2) sayılı cetveller gereğince hâkim ve savcılarının yeniden atanmaları gerekmez. Bunlar mevcut görevlerine devam ederler.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

GEÇİCİ MADDE 15.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süre ile adalet müfettişliğine yapılacak atamalarda, 37 nci maddedeki sekiz yıllık hizmet süresi beş yıl olarak uygulanır.

MADDE 41.- 2802 sayılı Kanuna bağlı (1) ve (2) sayılı cetveller aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) SAYILI CETVEL

<u>Sınıf</u>	<u>Derece</u>	<u>Unvan</u>
Üçüncü Sınıf	8	Hâkimlik Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı
Üçüncü Sınıf	7	Hâkimlik Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı
Üçüncü Sınıf	6	Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Adalet Müfettişliği
İkinci Sınıf	5	Bakanlık Tetkik Hâkimliği Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Adalet Müfettişliği
İkinci Sınıf	4	Bakanlık Tetkik Hâkimliği Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Adalet Müfettişliği
İkinci Sınıf	3	Bakanlık Tetkik Hâkimliği Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Adalet Müfettişliği

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

<u>Sınıf</u>	<u>Derece</u>	<u>Unvan</u>
İkinci Sınıf	2	Bakanlık Tetkik Hâkimliği Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Adalet Müfettişliği Bakanlık Tetkik Hâkimliği Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı Genel Müdürlük Daire Başkanlığı Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Üyeliği
İkinci Sınıf	1	Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Adalet Müfettişliği Bakanlık Tetkik Hâkimliği Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı Genel Müdürlük Daire Başkanlığı Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Üyeliği
Birinci sınıfa ayrılmış	1	Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Müstakil Daire Başkanlığı Adalet Başmüfettişliği Genel Müdür Yardımcılığı Genel Müdürlük Daire Başkanlığı Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Üyeliği Adalet Müfettişliği Bakanlık Tetkik Hâkimliği Bölge Adliye Mahkemesi Daire Başkanlığı Bölge Adliye Mahkemesi Üyeliği Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı Cumhuriyet Başsavcivekilliği

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Gözrüşölmek Özere Geri Gönderilen Kanun)

<u>Sınıf</u>	<u>Derece</u>	<u>Unvan</u>
Birinci Sınıf	1	Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı Bakanlık Yüksek Müşavirliği Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Adalet Bakanlığı Genel Müdürlüğü Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığı Hâkimlik Yargıtay Tetkik Hâkimliği Mahkeme Başkanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Cumhuriyet Başsavcivekilliği Cumhuriyet Savcılığı Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı Müstakil Daire Başkanlığı Adalet Başmüfettişliği Genel Müdür Yardımcılığı Genel Müdürlük Daire Başkanlığı Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Üyeliği Bakanlık Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlığı Bölge Adliye Mahkemesi Daire Başkanlığı Bölge Adliye Mahkemesi Üyeliği Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı

(2) SAYILI CETVEL

<u>Sınıf</u>	<u>Derece</u>	<u>Unvan</u>
Üçüncü Sınıf	8	Hâkimlik
Üçüncü Sınıf	7	Hâkimlik
Üçüncü Sınıf	6	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Adalet Müfettişliği Bakanlık Tetkik Hâkimliği
İkinci Sınıf	5	Hâkimlik Danıştay Tetkik Hâkimliği Danıştay Savcılığı Adalet Müfettişliği Bakanlık Tetkik Hâkimliği
İkinci Sınıf	4	Hâkimlik

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kamun)

<u>Sınıf</u>	<u>Derece</u>	<u>Unvan</u>
İkinci Sınıf	3	Danıştay Tetkik Hâkimliği
		Danıştay Savcılığı
		Mahkeme Başkanlığı
		Adalet Müfettişliği
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Hâkimlik
		Danıştay Tetkik Hâkimliği
		Danıştay Savcılığı
		Mahkeme Başkanlığı
		Adalet Müfettişliği
İkinci Sınıf	2	Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Hâkimlik
		Danıştay Tetkik Hâkimliği
		Danıştay Savcılığı
		Mahkeme Başkanlığı
		Adalet Müfettişliği
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Genel Müdürlük Daire Başkanlığı
		Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Üyeliği
		Hâkimlik
İkinci Sınıf	1	Danıştay Tetkik Hâkimliği
		Danıştay Savcılığı
		Mahkeme Başkanlığı
		Adalet Müfettişliği
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
		Genel Müdürlük Daire Başkanlığı
		Araştırma Plânlama Koordinasyon Kurulu Üyeliği
		Hâkimlik
		Danıştay Tetkik Hâkimliği
		Danıştay Savcılığı
Birinci sınıfa ayrılmış	1	Mahkeme Başkanlığı
		Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı
		Mahkeme Başkanlığı
		Müstakil Daire Başkanlığı
		Adalet Başmüfettişliği
		Genel Müdür Yardımcılığı
		Genel Müdürlük Daire Başkanlığı
		Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Üyeliği
		Adalet Müfettişliği
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği
Birinci Sınıf	1	Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı
		Bakanlık Yüksek Müşavirliği
		Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

<u>Sınıf</u>	<u>Derece</u>	<u>Unvan</u>
		Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı
		Adalet Bakanlığı Genel Müdürlüğü
		Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
		Teftiş Kurulu Başkan Yardımcılığı
		Hâkimlik
		Danıştay Tetkik Hâkimliği
		Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı
		Mahkeme Başkanlığı
		Danıştay Savcılığı
		Müstakil Daire Başkanlığı
		Adalet Başmüfettişliği
		Genel Müdür Yardımcılığı
		Genel Müdürlük Daire Başkanlığı
		Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Üyeliği
		Adalet Müfettişliği
		Bakanlık Tetkik Hâkimliği

MADDE 42.- 2802 sayılı Kanuna ekli I Sayılı Ek Gösterge Cetveli aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

I SAYILI EK GÖSTERGE CETVELİ

<u>UNVAN</u>	<u>DERECE</u>	<u>EK GÖSTERGE</u>
a) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Danıştay Başsavcısı	1	8.000
b) Anayasa Mahkemesi üyeleri, Yargıtay üyeleri, Danıştay üyeleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, birinci sınıf hâkim ve savcılıkta üç yılını doldurup Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş olanlar, Adalet Bakanlığı Müsteşarı	1	7.600
c) Birinci sınıfa ayrılmış, bu sınıfa ayrıldığı tarihten itibaren de meslekte üç yılını doldurmuş, Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kazanmış birinci sınıf hâkim ve savcılar	1	5.800
d) Bu Kanuna göre birinci sınıfa ayrılmalarına karar verilmiş olup da birinci derece aylığını almış olan hâkim ve savcılar	1	4.800
e) Diğer hâkim ve savcılar	1	4.000
	2	3.600
	3	3.000
	4	2.300
	5	2.200
	6	1.600
	7	1.500
	8	1.300

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görtüşölmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

MADDE 43.- 2802 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (e) bendi, 9 uncu maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı fıkraları, 11 inci maddesinin ikinci fıkrası, 23 üncü maddesinin ikinci fıkrası, 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrası, 39 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, 60 ıncı maddesinin son fıkrası, 78 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 88 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 44.- 26.4.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 15.- İl seçim kurulu, iki yılda bir ocak ayının son haftasında, il merkezinde görev yapan en kıdemli hâkimin başkanlığında merkez ilçe seçim kurulu başkanlarından sonra gelen en kıdemli iki üyeden oluşur. Kurulun, hâkimlerden iki de yedek üyesi vardır. Bu suretle kurulan il seçim kurulu iki yıl süre ile görev yapar. Hâkimlerin kıdemi, 24.2.1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 15 inci maddesine göre belirlenir. Ancak, bu kıdemin belirlenmesinde, kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden kıdemsiz sayılırlar.

İl seçim kurulu başkanlığı ile asıl ve yedek üyeliklerini ve ilçe seçim kurulu başkanlığını yapacak olan hâkimlerden biri, herhangi bir sebeple bu görevi yapamaz ve o yerde bu görevi yapabilecek başka bir hâkim de bulunmazsa, o yerin bağı olduğu ağır ceza mahkemesinin yargı çevresi içerisinde bulunan ve görevinden ayrılmasında sakınca görölmeyen bir hâkime, merciince bu yetki verilir.

Eksiklerin, ağır ceza çevresi içerisindeki hâkimlerden tamamlanmasına imkân bulunmayan hâllerde, bu ağır ceza merkezine en yakın ağır ceza mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki hâkimlerden biri, yukarıdaki usüle göre yetki verilerek gönderilir.

Bu suretle kendisine yetki verilen hâkimin gelip görevine başlamasına kadar seçim kurulu başkanlığını, kurulun kendi arasından gizli oyla seçeceği bir üye yapar.

MADDE 45.- 298 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 18.- İlçe seçim kurulu, iki yılda bir ocak ayının son haftasında, bir başkan ile altı asıl ve altı yedek üyeden kurulur ve iki yıl süre ile görev yapar. İlçedeki en kıdemli hâkim kurulun başkanıdır. Bu kurul asıl üyeleriyle toplanır. Bir asıl üyenin katılmadığı toplantıya, öncelikle o üyenin yedeği çağırılır.

İl merkezlerinde kurulacak merkez ilçe seçim kurullarına, il seçim kurullarına başkanlık edecek hâkimden sonra gelen en kıdemli hâkim başkanlık eder.

Seçmen sayısı 25 000'i aşan ilçelerde seçim evrakının dağıtım ve toplanması sandık kurul başkanları ve en az bir üyenin eğitimi ile sandık kurullarından sonuçların alınması ve birleştirilerek bağı olduğu ilçe seçim kuruluna teslim görevini niyabeten yerine getirmek amacıyla geçici ilçe seçim kurulları oluşturulabilir. Bu kurullar bir başkanla altı üyeden oluşur. İl ve ilçe seçim kurullarında görev almış hâkimlerden sonra gelen en kıdemli hâkimler bu kurullara başkanlık eder. Kurulun iki üyesi kurul başkanınca kamu görevlileri arasından belirlenir. Dört üye ise dört yedeği ile birlikte 19 uncu madde esaslarına göre siyasî partilerden alınır. Bu kurulların çalışma usul ve esasları, kurulacağı ilçeler ile sayısı ve görev süresi Yüksek Seçim Kurulu tarafından kararlaştırılır.

Hâkimlerin kıdemi 2802 sayılı Kanunun 15 inci maddesine göre belirlenir. Ancak, bu kıdemin belirlenmesinde, kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden kıdemsiz sayılırlar.

MADDE 46.- 298 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Seçim büroları, seçim kurulu başkanları tarafından ve seçim iş ve işlemleri dışında Yüksek Seçim Kurulunun görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca çıkartılacak yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslara göre adalet müfettişleri vasıtası ile denetlenir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

Seçim büroları, seçim kurulu başkanlarınca yılda en az bir defa denetlenir. Bu denetim, geçen bir yıllık işlemlere şâmil olmak üzere her yıl ocak ayı içinde yapılır. Denetim sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği seçim bürolarında saklanır, birer örneği de en geç o ayın sonuna kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına gönderilir.

MADDE 47.- 298 sayılı Kanununun ek 7 nci maddesinde geçen "Subay, Astsubaylar hariç olmak üzere" ibaresi "Yüksek mahkeme üyeleri, hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar ile Subay ve Astsubaylar hariç olmak üzere" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48.- 8.5.1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

Ancak, bu ödemelerin aylık toplamı en yüksek Devlet memuru aylığını (ek gösterge dahil) geçemez.

Geçen miktar ve yol tazminatının diğer yarısı, o yerdeki bir bankada açılan hesaba yatırılır.

Adalet Bakanlığı merkez hesabına gönderilen paralardan, Adalet Bakanlığı merkez teşkilâtında daimi ve geçici olarak görevlendirilen ve fiilen teknik hizmetler görevini yürüten personele, teminlerindeki güçlük, görevin önemi ve sair nitelikleri dikkate alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığınca belirlenen usûl ve esaslara göre üç ayda bir ödeme yapılır. Yapılan ödemeler aylık olarak en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katını geçemez.

MADDE 49.- 29.7.2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1.8.2007 tarihine kadar 11 inci maddenin birinci fıkrasındaki hizmet öncesi eğitime ilişkin hükümler uygulanmaz.

MADDE 50.- 23.7.2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Uzmanlık programlarında başarı ile geçirilen süreler, iki yılı aşmamak üzere, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi incelemesinde değerlendirilir.

MADDE 51.- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 10.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilirler.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar Akademinin görüşü alınarak hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

MADDE 52.- Adalet Bakanlığı merkez kadrosunda kullanılmak üzere ekli listede yer alan kadro ihdas edilerek, 13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin ilgili bölümüne eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1.- Yeni bir düzenleme yapılmıncaya kadar, 23/1/1987 tarihli ve 270 sayılı Yüksek Hakimlik Tazminatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamein 1 inci maddesinde yer alan yüksek hâkimlik tazminatı cetvelinin (3) ve (4) numaralı sırası aşağıdaki şekilde uygulanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderilen Kanun)

3	Yargıtay-Danıştay-Sayıştay Üyeleri, birinci sınıf hâkim ve savcılıkta üç yılını doldurup Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kaybetmemiş olanlar, Sayıştay Savcısı	7.000
4	Birinci sınıfa ayrılmış, bu sınıfa ayrıldığı tarihten itibaren de meslekte üç yılını doldurmuş, Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilme hakkını kazanmış birinci sınıf hâkim ve savcılar	4.500

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce birinci sınıf olan hâkim ve savcılar, daha önceden hak kazandıkları ek gösterge ve yüksek hâkimlik tazminatı rakamlarına göre aylık almaya devam ederler.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde çıkarılır.

MADDE 53.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 54.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ANAYASANIN 89 UNCU VE 104 ÜNCÜ MADDELERİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA
BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUNA EKLİ LİSTE

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı	1	$\frac{2}{2}$	-	$\frac{2}{2}$
	TOPLAM		2		2

